

Wstęp

W polskim systemie prawa nie istnieje ogólne prawo dowodowe. Zasady postępowania dowodowego są różne w postępowaniu cywilnym, karnym i administracyjnym. Oczywiście różne są również szczegółowe uregulowania.

Wspólne dla wszystkich postępowań jest to, że katalog dowodów w żadnym z tych postępowań nie jest zamknięty. Kwestia, na kim spoczywa ciężar dowodzenia, jest zależna od rodzaju postępowania, i jest to naturalna różnica. Punktem wyjścia postępowania karnego jest domniemanie niewinności oskarżonego, ciężar dowodu w związku z tym spoczywa na oskarżycielu. W postępowaniu cywilnym ciężar udowodnienia faktu spoczywa na tym, kto z tego faktu wywodzi skutki prawne. W postępowaniu administracyjnym osoba występująca o wydanie określonej decyzji musi udowodnić, że spełnione zostały przesłanki wymagane do jej wydania. W innych przypadkach postępowań administracyjnych strona musi dowieść istnienia okoliczności, z których wywodzi swe prawo.

W postępowaniu dowodowym występuje pojęcie dowodów ścisłych, tj. spełniających określone w ustawie wymagania prawne (np. opinie biegłych odpowiadające wymaganiom formalnym, dowody z określonych dokumentów urzędowych), i dowodów swobodnych, które mogą znaleźć zastosowanie w wykazaniu faktów mniej istotnych dla przedmiotu sporu (np. okoliczności uzasadniających przywrócenie terminu).

Postępowanie dowodowe stanowi najistotniejszą część każdego postępowania prowadzącego do rozstrzygnięcia określonej kwestii prawnej. Rozwój wiedzy, a także ewolucja samego prawa sprzyjają pojawianiu się nowych możliwości dowodowych. Powoduje to, że prawo dowodowe, niezależnie od postępowania, w którym dowody są przeprowadzane, powinno być ciągle przedmiotem analizy prawników.

Tom, który oddajemy Czytelnikom, zawiera analizy różnych aspektów postępowania dowodowego w procedurach sądowych i w postępowaniu administracyjnym. Analizy dotyczą nowych środków dowodowych, zagadnień porównawczych z systemem anglosaskim, a także nowych propozycji dotyczących prawa dowodowego w polskim systemie.